

Natuurtoets

De Gouden Leeuw, Voorschoten

Opdrachtgever: P.A.M. Teunissen Architectenbureau B.V.
Contactpersoon: Dhr. Teunissen

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Kenmerk: TENA1201.2
Status: Definitief
Datum: 7-10-2012
Auteurs: Ing. D. Peereboom
Controle: Ing. S. van Lieshout
Foto's: Ing. D. Peereboom

1.	INLEIDING	3
1.1	AANLEIDING EN DOEL	3
1.2	NATUURBESCHERMINGSWETGEVING	3
1.3	ONDERZOEKSMETHODE.....	3
1.4	LEESWIJZER	3
2.	PLANGEBIED EN ONTWIKKELINGEN	4
2.1.	PLANGEBIED.....	4
2.1.1.	LIGGING TEN OPZICHTE VAN BESCHERMDE NATUUR	5
2.2.	ONTWIKKELINGEN	5
3.	TOETSING FLORA- EN FAUNAWET.....	6
3.1.	BRONNENONDERZOEK.....	6
3.1.1.	VAATPLANTEN	7
3.1.2.	VOGELS.....	7
3.1.3.	REPTIELEN	7
3.1.4.	AMFIBIEËN.....	7
3.1.5.	VISSEN.....	7
3.1.6.	ONGEWERVELDEN	7
3.1.7.	ZOOGDIEREN.....	7
3.2.	HABITATSCAN	8
3.3.	MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA	9
4.	EFFECTEN	10
4.1.	EFFECTEN TEN AANZIEN VAN DE PLANNEN	10
4.2.	EFFECTEN TEN AANZIEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET.....	10
5.	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	11

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Hotel de Gouden Leeuw te Voorschoten is voornemens het complex aan de Veurseweg 180 uit te breiden en opnieuw in te richten. Hiervoor dient een nieuw bestemmingsplan te worden opgesteld. Ten aanzien van het ontwerp bestemmingsplan dienen de mogelijke effecten van de plannen op beschermde flora, fauna en natuurgebieden in kaart te worden gebracht. Middels deze natuurtoets worden de mogelijke effecten en de verplichtingen ten aanzien van natuurwetgeving inzichtelijk gemaakt. Hiermee wordt onderzocht of de mogelijkheden die het nieuwe bestemmingsplan geeft, kunnen worden uitgevoerd zonder overtredingen van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

In Nederland is de bescherming van natuur opgedeeld in soortbescherming middels de Flora- en faunawet en gebiedsbescherming middels de Natuurbeschermingswet 1998.

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig zijn aangewezen. Alle voor deze soorten nadelige handelingen zijn in principe verboden. Voor de meer algemene soorten, welke zijn opgenomen in tabel 1 van de Flora- en faunawet, geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ordening. Voor de meer zeldzame en kritische soorten, opgenomen in tabellen 2 en 3, geldt een ontheffingplicht bij overtreding van de wet of dienen afdoende mitigerende maatregelen te worden genomen ter voorkoming van overtreding van deze wet.

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan is inzicht vereist in de haalbaarheid van de mogelijkheden welke dit nieuwe bestemmingsplan biedt. Er dient te worden aangetoond dat deze mogelijkheden kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de wetgeving. Pas bij de aanvraag van een Omgevingsvergunning dient ook te worden aangegeven *hoe* men er voor zorgt dat de wet niet overtreden wordt.

De Natuurbeschermingswet 1998 beschermt Natura2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten. Deze gebieden zijn aangewezen aan de hand van de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn voor bepaalde daar voorkomende habitattypen, dier- en plantensoorten. Alle plannen, binnen of buiten deze gebieden, welke mogelijk direct of indirect effect hebben op deze gebieden dienen te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998.

1.3 ONDERZOEKSMETHODE

Deze studie bestaat uit een bronnenonderzoek en een habitatscan. Tijdens het bronnenonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd om te onderzoeken welke beschermde soorten er in het projectgebied verwacht kunnen worden. De geraadpleegde bronnen zijn o.a.; Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens en het aanwijzingsbesluit Natura2000 gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de directe omgeving van het plangebied in kaart gebracht.

Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. Tijdens de habitatscan is onderzocht of deze soorten ook daadwerkelijk voor kunnen komen in het projectgebied, rekening houdend met het habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten aan de lijst worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor een bepaalde beschermde soort.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het plangebied gegeven, met huidige ecologische waarden en de ligging ten opzichte van beschermde natuur.

In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven, waarbij de mogelijk aanwezige beschermde soorten worden weergegeven en het mogelijke belang van het projectgebied voor deze soorten.

Hoofdstuk 4 geeft een effectanalyse van de plannen ten aanzien van de natuurwetgeving.

2. PLANGEBIED EN ONTWIKKELINGEN

2.1. PLANGEBIED

Figuur 1. Ligging plangebied. Bron: Google Earth

Het plangebied is gelegen in Voorschoten en wordt begrensd door de Veurseweg, het Laantje van Van Wissen en begraafplaats Rosenburgh. Het plangebied bevindt zich aan de zuidrand van de woonkern van Voorschoten. De omgeving van het plangebied bestaat uit kleinschalig cultuurlandschap, kwekerijen en weilanden behorend bij landgoed Duivenvoorde.

Het plangebied is momenteel grotendeels in gebruik als hotelcomplex met bijbehorende kinderboerderij en wandelgebied. De zuidoostelijke zone van het plangebied bestaat voornamelijk uit verhardingen van het hotel, parkeerplaatsen en bijgebouwen als schuren en loodsen. Enkele van deze loodsen zijn in gebruik als winkelruimte door een slagerij en een wijnhandel. De rest van het plangebied bestaat uit groen in de vorm van weilanden en lanen. Op de kleine weilanden zijn diverse stallen en opslagruimtes aanwezig. Ook heeft vrijwel ieder weiland een drinkpoel voor de aanwezige dieren. Er bevinden zich enkele smalle watergangen door en langs het plangebied. Langs begraafplaats Rosenburgh is een bredere watergang aanwezig met natuurlijke oevers.

De aanwezige bebouwing, met uitzondering van het hotel zelf, is in slechte staat. Veel dakgoten en hemelwaterafvoeren functioneren slecht, waardoor er veel lekkageplekken aan de buitenzijde van de gebouwen aanwezig zijn. De stenen bijgebouwen direct ten noordoosten van het hoofdgebouw bevatten scheuren in het metselwerk en gebroken ramen. Het hotel zelf is in redelijke staat. Wel bevatten met name de dakranden en de spouw veel openingen en kieren (Zie bijlage 1, foto's 1 en 2).

2.1.1. LIGGING TEN OPZICHTE VAN BESCHERMDE NATUUR

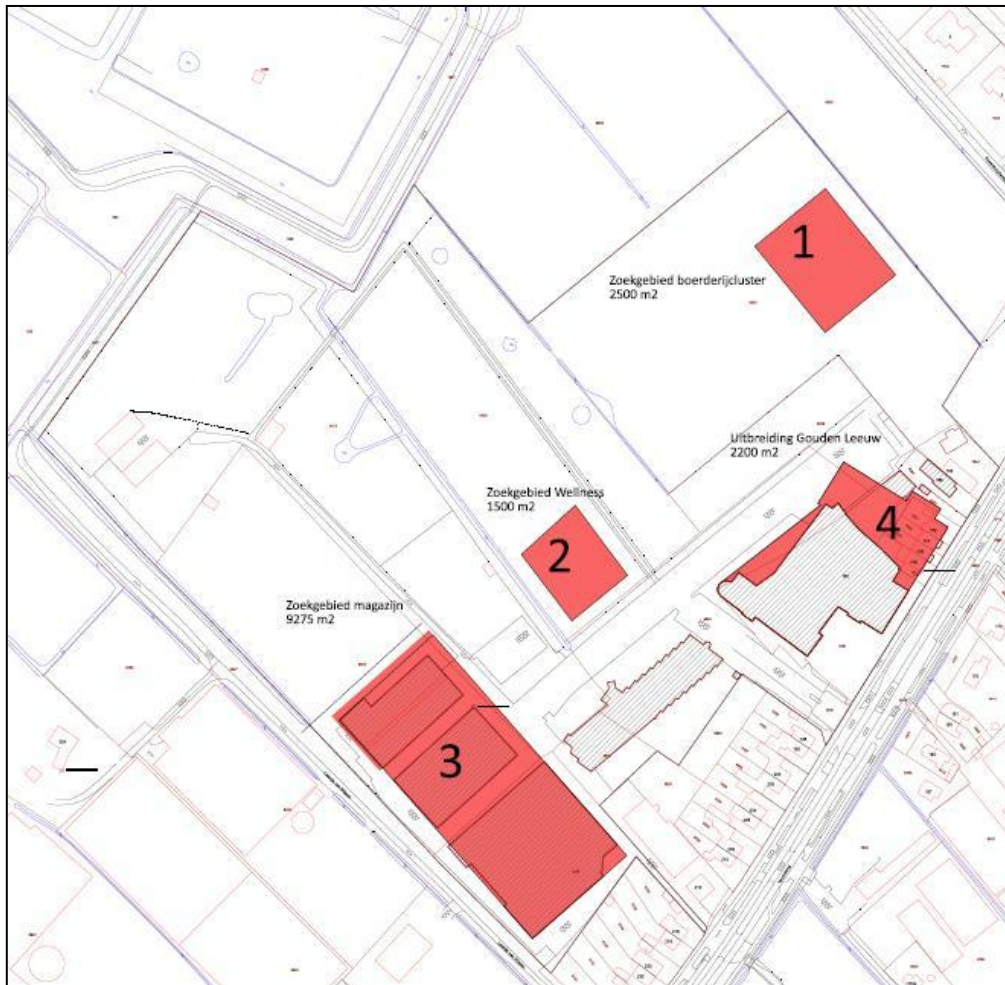
Figuur 2. Ecologische Hoofdstructuur nabij het plangebied. Het plangebied bevindt zich in de rode cirkel. De groen gemarkeerde gebieden betreft de Ecologische Hoofdstructuur. Bron: Alterra.

In figuur 2 is de ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van beschermde natuurgebieden in de directe omgeving weergegeven. Het plangebied bevindt zich op enkele honderden meters van de meest nabijgelegen ecologische hoofdstructuren. Er bevinden zich geen Nature2000 gebieden binnen een straal van drie kilometer om het plangebied.

2.2. ONTWIKKELINGEN

Hotel de Gouden Leeuw is voornemens het terrein op te waarderen tot hoogwaardige horecagelegenheid. Er zijn enkele ontwikkelingsplannen. In figuur 3 zijn deze ontwikkelingen in kaart weergegeven. Het betreft 4 deelontwikkelingen:

1. Ontwikkeling boerderijcluster ten behoeve van de uitbreiding en opwaardering kinderboerderij;
2. Ontwikkeling wellness centrum;
3. Nieuwbouw magazijn;
4. Uitbreiding hotel de Gouden leeuw.

Figuur 3. Ontwikkelingen in kaart. In rood zijn de voorgenomen ontwikkellocaties weergegeven.

De ontwikkelingen vinden enkel plaats in de in figuur 3 aangegeven locaties. Er worden geen watergangen gedempt of vergraven. Ook zullen er slechts minimaal struvelen en bomen worden verwijderd.

3. TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

3.1. BRONNENONDERZOEK

Bij de Nationale Databank flora en Fauna (NDFF) is een globale rapportage opgevraagd van de kilometerhokken 89-459 en 89-458. Uit deze rapportage blijkt dat vrijwel alle soortgroepen niet tot slecht zijn onderzocht. Volgens de NDFF komen van de volgende soortgroepen beschermde soorten voor in of in de directe omgeving van het plangebied:

soortgroep	89-459	89-458
Vaatplanten		
Tabel 1 Ffwet	4	3
Tabel 2-3 Ffwet	6	2
Zoogdieren		
Tabel 1 Ffwet	6	9
Tabel 2-3 Ffwet	1	2
Dagvlinders		
Tabel 2-3 Ffwet		1

3.1.1. VAATPLANTEN

Uit het rapport 'Beschermd flora en fauna in Wassenaar en Voorschoten' (*Peereboom, 2011*) blijkt dat in de omgeving van het plangebied de streng beschermde (tabel 2-3 Ffwet) planten rietorchis, brede orchis en tongvaren voorkomen. Daarnaast komen in de directe omgeving diverse algemene beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) voor als de dotterbloem, de zwanenbloem en de brede wespenorchis.

3.1.2. VOGELS

Uit diverse bronnen blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten voorkomen. Op landgoed Duivenvoorde zijn broedlocaties bekend van de bosuil, de ransuil, de groene specht, de grote bonte specht en de buizerd. De nesten van deze soorten zijn te allen tijde beschermd. Uit het plangebied zelf zijn geen waarnemingen bekend van broedvogels.

3.1.3. REPTIELEN

Er zijn geen waarnemingen bekend van reptielen in de omgeving van het plangebied.

3.1.4. AMFIBIEËN

In de omgeving van het plangebied komt de streng beschermde rugstreeppad voor (*Peereboom, 2011; waarneming.nl*). Deze soort komt massaal voor in de duinen van Zuid Holland en de polders van het Groene Hart. Overige streng beschermde amfibieën als de kamsalamander en de heikikker komen binnen een straal van drie kilometer niet voor.

3.1.5. VISSSEN

Uit diverse bronnen is het voorkomen bekend van de kleine modderkruiper en de bittervoorn in de directe omgeving van het plangebied (*Peereboom, 2011; Van Hooff, 2009*). In bijlage 2, figuur 1 wordt de verwachte verspreiding van de bittervoorn weergegeven. In de ruimere omgeving komt tevens de rivierdonderpad voor. Daarnaast mogen de rode lijstsoorten vetje en kroeskarper verwacht worden op basis van de verspreiding in de regio van het plangebied.

3.1.6. ONGEWERVELDEN

De streng beschermde waterslak platte schijfhoren komt voor in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de aanwezige biotoop wordt verwacht dat de soort algemeen verspreid is in de polders tussen Wassenaar en Voorschoten (zie bijlage 2). Uit de NDFB blijkt dat 1 streng beschermde vlindersoort is aangetroffen in of nabij het plangebied. Er zijn echter geen populaties van beschermde vlindersoorten bekend uit de omgeving van het plangebied. De waarneming van een beschermde vlindersoort betreft dan ook waarschijnlijk een migrerend individu van de rouwmantel. Deze soort is zeer zeldzaam, maar heeft enkele malen een sterke opleving laten zien waarbij de soort veelvuldig is waargenomen door het hele land. Er zijn geen overige waarnemingen bekend van beschermde ongewervelden in de omgeving van het plangebied.

3.1.7. ZOOGDIEREN

In en langs het plangebied zijn in 2011 diverse vleermuizen aangetroffen. Dit betrof allen foeragerende individuen van de soorten laatvlieger, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en de meervleermuis. Op ruimere afstand van het plangebied (landgoed Duivenvoorde) is een kolonie van de rosse vleermuis bekend. Ook is het voorkomen van de gewone grootoorvleermuis hier bekend. (*Waarneming.nl, Peereboom, 2011*)

In 2011 is de waterspitsmuis waargenomen op circa 500 meter van het plangebied. De verwachte verspreiding van de waterspitsmuis is weergegeven in bijlage 2, figuur 3.

Naast deze streng beschermde soorten komen ook meerdere licht beschermde soorten (tabel 1 Ffwet) voor in en om het plangebied. Dit betreffen algemene soorten als de rosse woelmuis, de huisspitsmuis, de bosspitsmuis, de bunzing, de wezel, het konijn en de mol.

3.2. HABITATSCAN

Op 28-9-2012 heeft een habitatscan plaatsgevonden. Hierbij is het plangebied beoordeeld op aanwezigheid en geschiktheid voor beschermde flora en fauna. De aanwezige wateren zijn steekproefsgewijs afgevist met een groot schepnet. Het plangebied is onder te verdelen in verharding en groen.

Verhardingen

De verharding betreft het zuidoostelijke deel van het plangebied met de bebouwingen, de parkeerplaatsen en wegen. Deze verharde oppervlaktes kunnen geschikt leefgebied bieden voor een beperkt aantal beschermde soorten. Bebouwing kan dienst doen als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen en vogels indien deze invliegopeningen als scheuren of gaten bevat. Het hotel (ontwikkellocatie 4) bevat open stootvoegen, kieren tussen de dakrand en de muur en loszittende loodflappen (zie bijlage 2). Voor vogels bieden de meeste openingen weinig kansen vanwege de beperkte omvang van deze openingen. Vleermuizen hebben echter maar zeer kleine openingen nodig. Een dergelijk groot gebouw biedt tevens meerdere opties voor vleermuizen, waardoor zij kunnen kiezen voor de verblijfplaats met het meest geschikte binnenklimaat. Verblijfplaatsen van vleermuizen worden vaak aangetroffen in spouwmuren en achter dakranden. De bebouwing van het hotel kan dan ook goed dienst doen als vleermuisverblijf.

De loodsen op ontwikkellocatie 3 bevatten enkele grotere openingen in de vorm van kapotte luchtroosters of openstaande ramen. Deze openingen bieden vleermuizen, uilen en boerenzwaluwen de ruimte de bebouwing in te gaan. Mogelijk worden deze loodsen gebruikt als vaste verblijfplaats of broedlocatie door deze soorten.

Naast vleermuizen en vogels kunnen verhardingen ook van belang zijn voor beschermde (muur)planten. Met name op vochtige plaatsen als kademuren en putten, maar ook rondom lekkages van afvoeren kan geschikt leefgebied voor beschermde planten aanwezig zijn. In het plangebied zijn enkele van dit soort natte muren aangetroffen aan de zuidzijde van de loodsen, nabij het Laantje van Van Wissen. Op enkele plaatsen zijn hier ook muurplanten aangetroffen, maar geen beschermde soorten. Mogelijk bevinden zich op de daken van deze loodsen echter wel beschermde muurplanten.

Groen

Rondom en in het plangebied zijn diverse struwelen, hagen, lanen en kleine bosjes aanwezig. Met name voor vogels zijn deze elementen van belang als rustgebied en broedlocatie. Er zijn geen nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Dit betekent echter niet dat deze er zeker niet zijn, aangezien er geen grondige inventarisatie is uitgevoerd. Verwacht wordt dat de bomen en struiken worden gebruikt door zangvogels en overige algemene broedvogels als broedlocatie. De weilanden zullen vanwege de aanwezigheid van grotere dieren en de verstoring door mensen vermoedelijk niet of slechts beperkt worden gebruikt door weidevogels als broedlocatie. Hiervoor zijn in de directe omgeving beter geschikte gebieden aanwezig.

Naast broedgebied voor (zang)vogels kunnen de struwelen, lanen, bosjes en overige opgaande begroeiingen dienst doen als foerageergebied en vliegroutes voor vleermuizen. Ook de randen van de weilanden rond locaties 2 en 3 kunnen dienst doen als foerageergebied. Er zijn geen holtes aangetroffen in de bomen, waardoor verblijfplaatsen voor vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

De poelen en ondiepe watergangen in het plangebied kunnen dienst doen als voortplantingslocatie voor de rugstreeppad. Deze soort heeft behoefte aan ondiepe, visloze of visarme wateren voor de voortplanting. Dit is aanwezig in deze poelen en smalle watergangen tussen de percelen. Of de soort ook echt voorkomt in het plangebied is niet bekend vanwege het beperkte onderzoek naar deze soort in de regio. De rugstreeppad is echter zeer opportunistisch, waardoor hij snel nieuwe leefgebieden kan bevolken. Het voorkomen van deze soort in het plangebied kan dan ook niet worden uitgesloten. Op de locatie van de geplande ontwikkelingen zijn geen poelen of watergangen aanwezig. Wel doen deze gebieden mogelijk dienst als landbiotop en overwinterbiotop.

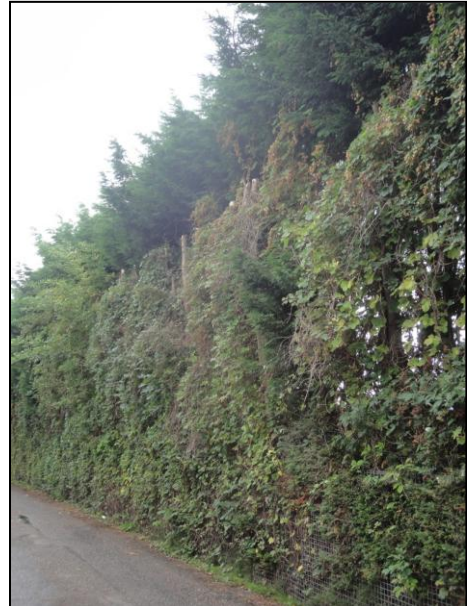

Foto 1. Haag langs Laantje van Van Wissen

Foto2. Poel in hertenkamp

De bredere watergang langs Rozenburg is ecologisch van hoge kwaliteit. Er is een rijke en gevarieerde oever- en waterbegroeiing aanwezig. Daarnaast zijn diverse vissen aangetroffen, waaronder de beschermde kleine modderkruiper. Hier komt mogelijk ook de waterspitsmuis voor. Binnen de ontwikkellocaties worden deze watergebonden soorten niet verwacht.

3.3. MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE FLORA EN FAUNA

In onderstaande tabel zijn de mogelijk aanwezige zwaarder beschermde soorten per ontwikkellocatie en het potentiële belang van het plangebied voor deze soorten aangegeven. Voor de lichter beschermde soorten geldt een algehele vrijstelling in geval van ruimtelijke ontwikkelingen.

Tabel 1. Belang van het plangebied voor mogelijk aanwezige streng beschermde soorten.

Bescherming	Nederlandse naam	Ontwikkellocatie	Functie	Mogelijke Belang
Tabel 3 Ffwet/ HR IV				
<i>Zoogdieren</i>	Gewone dwergvleermuis	1,2	<i>Foerageergebied, Verbindingszone</i>	<i>Gering</i>
	Gewone dwergvleermuis	3,4	<i>Verblijfplaatsen</i>	<i>Groot</i>
	Ruige dwergvleermuis	1,2	<i>Foerageergebied, Verbindingszone</i>	<i>Gering</i>
	Rosse vleermuis	1,2	<i>Foerageergebied</i>	<i>Gering</i>
	Laatvlieger	1,2	<i>Verblijfplaatsen</i>	<i>Groot</i>
	Laatvlieger	3,4	<i>Foerageergebied, Verbindingszone</i>	<i>Redelijk</i>
	Meervleermuis	3,4	<i>Verblijfplaatsen, Verbindingszone</i>	<i>Groot</i>
	Watervleermuis	1,2	<i>Verbindingszone</i>	<i>Gering</i>
<i>Amfibieën</i>	Rugstreeppad	1,2,3,4	<i>Leefgebied</i>	<i>Redelijk</i>
<i>Vogels</i>	Kerkuil	3	<i>Broedlocatie, verblijfplaats</i>	<i>Groot</i>
	Boerenzwaluw	3	<i>Broedlocatie</i>	<i>Redelijk</i>
<i>Vaatplanten</i>	Tongvaren	3	<i>Leefgebied</i>	<i>Redelijk</i>
	Steenbreekvaren	3	<i>Leefgebied</i>	<i>Redelijk</i>

Het mogelijke belang van het plangebied voor vleermuizen is groot. Met name de stenen bebouwing van het hotel kan van grote waarde zijn als kraamverblijf, winterverblijf, zomerverblijf of paarplaats voor gebouwwonende vleermuizen als de gewone dwergvleermuis, de laatvlieger of de meervleermuis. Of deze soorten ook daadwerkelijk gebruik maken van het plangebied is niet bekend.

Het mogelijke belang van het plangebied voor de rugstreeppad is redelijk. De soort kan voortplantingswater, overwinterhabitat en leefgebied vinden in de watergangen en in de ontwikkellocaties van het plangebied. Vanwege de hoge verspreidingscapaciteit van deze soort en het voorkomen in de directe omgeving van het plangebied, dient rekening te worden gehouden met het voorkomen van de rugstreeppad in het plangebied.

Het voorkomen van de kerkuil in de omgeving is niet bekend. De bebouwing op ontwikkellocatie 3 is geschikt als verblijfplaats en broedlocatie voor deze soort, evenals voor de boerenzwaluw.

Het voorkomen van beschermde vaatplanten op de daken en in de goten van de loodsen op ontwikkellocatie 3 is niet bekend. Er is vermoedelijk wel geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig.

4. EFFECTEN

4.1. EFFECTEN TEN AANZIEN VAN DE PLANNEN

De voorgenomen plannen kunnen effect hebben op bovengenoemde zwaarder beschermde diersoorten.

Ten aanzien van vleermuizen kunnen significante negatieve effecten optreden indien er verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing. Door de plannen zouden deze verblijfplaatsen ongeschikt kunnen raken of gehele populaties zelfs worden vernietigd indien hier geen rekening mee wordt gehouden.

De effecten ten aanzien van vliegroutes en foerageergebieden zijn gering. In de directe omgeving van de ontwikkellocaties zijn zeer geschikte foerageergebieden aanwezig. De mogelijk aanwezige vliegroutes zullen hun functie behouden, doordat aanwezige lijnvormige elementen als lanen en struwelen zullen blijven bestaan. Ook zijn er in de directe omgeving voldoende alternatieve vliegroutes aanwezig.

Mogelijke broedgevallen en verblijfplaatsen van de kerkuil en de boerenzwaluw kunnen negatief worden beïnvloed door de plannen. De broedlocaties kunnen ongeschikt raken of worden vernietigd.

Mogelijk aanwezige beschermde vaatplanten kunnen worden vernietigd tijdens de sloop van de loodsen op ontwikkellocatie 3.

4.2. EFFECTEN TEN AANZIEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

De Flora- en faunawet verbiedt activiteiten die negatieve effecten op streng beschermde diersoorten kunnen hebben. Ten aanzien van vleermuizen is er geen ontheffingsmogelijkheid. Dit betekent dat de plannen zodanig dienen te worden uitgevoerd of aangepast dat er geen negatieve effecten zullen zijn op vleermuizen. Aangezien er op dit moment geen duidelijkheid is over de daadwerkelijke functies van het plangebied voor vleermuizen, kan nog niet worden bepaald of en in hoeverre de plannen dienen te worden aangepast. Er dient dan ook voorafgaand aan de uitvoer van de plannen onderzocht te worden welke functies het plangebied vervult voor vleermuizen.

Indien het plangebied verblijfplaatsen bevat van bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis, dienen mitigerende maatregelen te worden genomen. Dit houdt meestal in dat de nieuwbouw geschikt moet worden gemaakt voor vleermuizen, of dat speciale vleermuisvoorzieningen worden aangebracht in de directe omgeving van het plangebied. Er zijn voldoende mitigerende mogelijkheden om de plannen zonder overtreding van de Flora- en faunawet uit te voeren indien er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

De rugstreppad is beschermd middels tabel 3 van de flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Dit houdt in dat er geen negatieve effecten op deze soort plaats mogen vinden. Er is geen ontheffingsmogelijkheid van de Flora- en faunawet voor de rugstreppad in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat de werkzaamheden zodanig dienen te worden uitgevoerd dat er geen schade aan individuen of populaties van deze soort mag ontstaan. Doordat momenteel niet bekend is of er in de huidige situatie rugstreppaden van het plangebied gebruik maken, is niet duidelijk of er leefgebied van deze soort verloren gaat, en of dit dus gecompenseerd moet worden. Het is aan te bevelen een jaar voorafgaand aan de werkzaamheden een inventarisatie van de rugstreppad uit te voeren.

Ten tijde van de werkzaamheden dient ook te worden voorkomen dat de rugstreppad alsnog (of weer) het plangebied betreft. Dit kan bijvoorbeeld door het uitrusten van het werkgebied ten tijde van de werkzaamheden. Hiervoor dient een ecologisch werkprotocol voor te worden opgesteld.

Mogelijk aanwezige beschermde vaatplanten tongvaren en steenbreekvaren zijn beschermd middels tabel 2 van de Flora- en faunawet. Dit houdt in dat er een vrijstelling van de Flora- en faunawet geldt indien wordt gewerkt middels een goedgekeurde gedragscode, bijvoorbeeld de Gedragscode flora en fauna voor de Bouw- en Ontwikkelingssector. Om te kunnen werken volgens een goedgekeurde gedragscode is echter wel inzicht vereist in het voorkomen van de betreffende soorten. Een inventarisatie van muurplanten op de daken van de loodsen dient dan ook te worden uitgevoerd voorafgaand aan de ontwikkelingen. Aan de hand van de resultaten van deze inventarisatie wordt een ecologisch werkplan opgesteld, waarin de randvoorwaarden en maatregelen ten behoeve van de bescherming van eventueel aanwezige beschermde planten staan opgenomen.

Naast deze soorten kunnen tevens algemene broedvogels worden beïnvloed door de plannen. Alle broedvogels zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Het verstoren van broedgevallen van deze vogels is verboden. Door te werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 februari tot 15 juli) wordt verstoring van broedgevallen voorkomen.

5. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

De volgende streng beschermde soorten komen (mogelijk) voor in het plangebied en kunnen door de plannen negatief worden beïnvloed:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Meervleermuis;
- Kerkuil;
- Rugstreepad;
- Steenbreekvaren;
- Tongvaren.

De bovengenoemde vleermuizen kunnen verblijfplaatsen hebben in de bebouwing rond ontwikkellocaties 3 en 4. De kerkuil en de boerenzwaluw kunnen vaste rust- of verblijfplaatsen hebben in ontwikkellocatie 3. De rugstreepad kan leefgebied en overwinterbiotoop hebben in alle ontwikkellocaties.

De voorgenomen plannen kunnen worden uitgevoerd zonder overtredingen van de Flora- en faunawet of de Natuurbeschermingswet 1998 te veroorzaken. Er zijn geen functies in het plangebied aanwezig welke niet kunnen worden gemitigeerd.

Ten behoeve van een bestemmingsplanwijziging heeft de initiatiefnemer aangetoond dat de plannen kunnen worden uitgevoerd zonder overtreding van de Flora- en faunawet. Ten behoeve van een Omgevingsvergunning dienen echter enkele zaken nader onderzocht te worden en maatregelen te worden genomen. Deze maatregelen dienen te worden uitgevoerd voorafgaand aan de uitvoer van de plannen:

Rugstreepad:

- De verspreiding van de rugstreepad dient een jaar voorafgaand aan de werkzaamheden, en bij voorkeur zo spoedig mogelijk, in kaart te worden gebracht;
- Afhankelijk van de resultaten van bovenstaande inventarisatie dienen mogelijk aanvullende mitigerende of compenserende maatregelen plaats te vinden;
- Ten tijde van de werkzaamheden dient te worden voorkomen dat de rugstreepad het plangebied betreft.

Vleermuizen

- De functie van het plangebied als winterverblijf, kraamverblijf, zomerverblijf en paarplaats van vleermuizen dient te worden onderzocht voorafgaand aan de voorgenomen ontwikkelingen conform het vigerend vleermuisprotocol 2012¹ (**Let op:** dit onderzoek dient vanwege de lange doorlooptijd minimaal 1 jaar voorafgaand aan de ontwikkeling gestart te worden!);
- Afhankelijk van de resultaten van dit onderzoek dienen mitigerende maatregelen te worden genomen voor vleermuizen; Het onderzoek naar vleermuizen dient uit te wijzen welke functies er gemitigeerd moeten worden. Deze mitigatie kan langere tijd in beslag nemen. Het is dan ook sterk aan te bevelen zo spoedig mogelijk het aanvullend onderzoek in gang te zetten.

Vogels

- Het gebruik van ontwikkellocatie 3 door de kerkuil en boerenzwaluwen dient middels een inpandig inspectie te worden onderzocht;
- Werkzaamheden aan groenstructuren dienen buiten het broedseizoen (grofweg van 15 februari tot 15 juli) van vogels plaats te vinden om verstoring van deze broedgevallen te voorkomen. Indien deze werkzaamheden plaatsvinden in de periode februari – september dient voorafgaand een controle van broedgevallen plaats te vinden.

Vaatplanten

- Inventarisatie naar het voorkomen van steenbreekvaren, tongvaren of overige streng beschermde vaatplanten op de daken van ontwikkellocatie 3;
- Deze inventarisatie dient in de maanden mei – juli plaats te vinden vanwege de bloeiperiode en daarmee de herkenbaarheid van de meeste planten.

¹ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2012. Vleermuisprotocol 2012, 24 februari 2012

Planning vervolgstappen

Ten behoeve van de bestemmingsplanwijziging zijn er geen vervolgonderzoeken nodig. Ten behoeve van de Omgevingsvergunning dienen de in onderstaande tabel opgenomen stappen te worden genomen om aan de Flora- en faunawet te kunnen voldoen.

Soort	actie	periode
Rugstreepad	verspreidingsonderzoek	Juni-juli 2013
Vleermuizen	inventarisatie verblijfplaatsen	Februari – september 2013
Broedvogels	Inpandige inspectie ontwikkellocatie 3	Februari – maart 2013
Vaatplanten	Inventarisatie daken ontwikkellocatie 3	Juni – juli 2013

Aanbevelingen ter bevordering van natuur in de stad

Met behulp van enkele eenvoudige maatregelen kan de natuur in de stad versterkt worden en krijgen planten en dieren ook in nieuwe ontwikkelingslocaties de ruimte. Hiervoor worden voor dit plan de volgende aanbevelingen gedaan;

- Verbreden wateren rondom het perceel en de aanleg van natuurvriendelijke oevers;
- Plaatsing vleermuiskasten of geschikt maken van spouwmuren van nieuwbouw voor vleermuizen, huismussen en zwaluwen;
- Plaatsing (steen)uilen kasten aan de randen van het plangebied;
- Behouden en aanleggen van inheemse groenstructuren.

Dergelijke maatregelen bevorderen de leefbaarheid en de recreatieve waarde van een gebied aanzienlijk. Ook dragen deze maatregelen sterk bij aan een versnelling van het natuurlijk evenwicht in een nieuwbouwcomplex. Dit kan typische problemen als spinnenoverlast of muizenplagen van nieuwbouwwijken voorkomen.

Literatuur

- Bellmann, H. (2007) Vlinders, rupsen en waardplanten, Tirion Uitgevers BV, Baarn
- Boesveld, A., Gmelig Meyling, A., & Van Lente, I. (2009). Inhaalslag Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2008. Platte schijfhoen *Anisus vorticulus*. Stichting Anemoon.
- Bos, F, M. Bosveld, D. Groenendijk, C.van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting (2006). De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hisperioidea, Papilionoidea). – Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, (1992). Atlas van de Nederlandse Zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) (2009). De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Mennema, J., A.J. Quene-Boterenbrood & C.L. Plate (1985). Atlas van de Nederlandse Flora 2, Zeldzame en vrij zeldzame planten, Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht
- Natuurloket (2012). Beknopte eenmalige levering uit NDFF. 11-9-2012
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie (2002). De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Nie, H.W., 1996, Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen, Media Publishing, Doetinchem
- Peereboom, D. (2011). Beschermde flora en fauna van Wassenaar en Voorschoten. Adviesbureau E.C.o. Logisch, Nieuwerkerk aan den IJssel.
- Rijksen, B., en M. Schillemans (2010). Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Nieuwkoop. Tauw B.V., Capelle aan den IJssel.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002). Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000.- Nederlandse Fauna 5. Nationaal Historisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland
- Van Hooff, A.J.A. (2009). Natuurtoets Duivenvoorde te Voorschoten. Tauw B.V., Amsterdam.
- www.limnodata.nl (11-9-2012)
- www.telmee.nl (11-9-2012)
- www.waarneming.nl (11-9-2012)
- www.provinciaalgreoregister.nl (11-9-2012)

Bijlage 1. Foto's

Foto 1. Openingen in dakrand hotel

Foto 2. Open spouwvoegen hotel

Foto 3. Laan door plangebied.

Foto 4. Ontwikkellocatie 2

Foto 5. Ontwikkellocatie 1

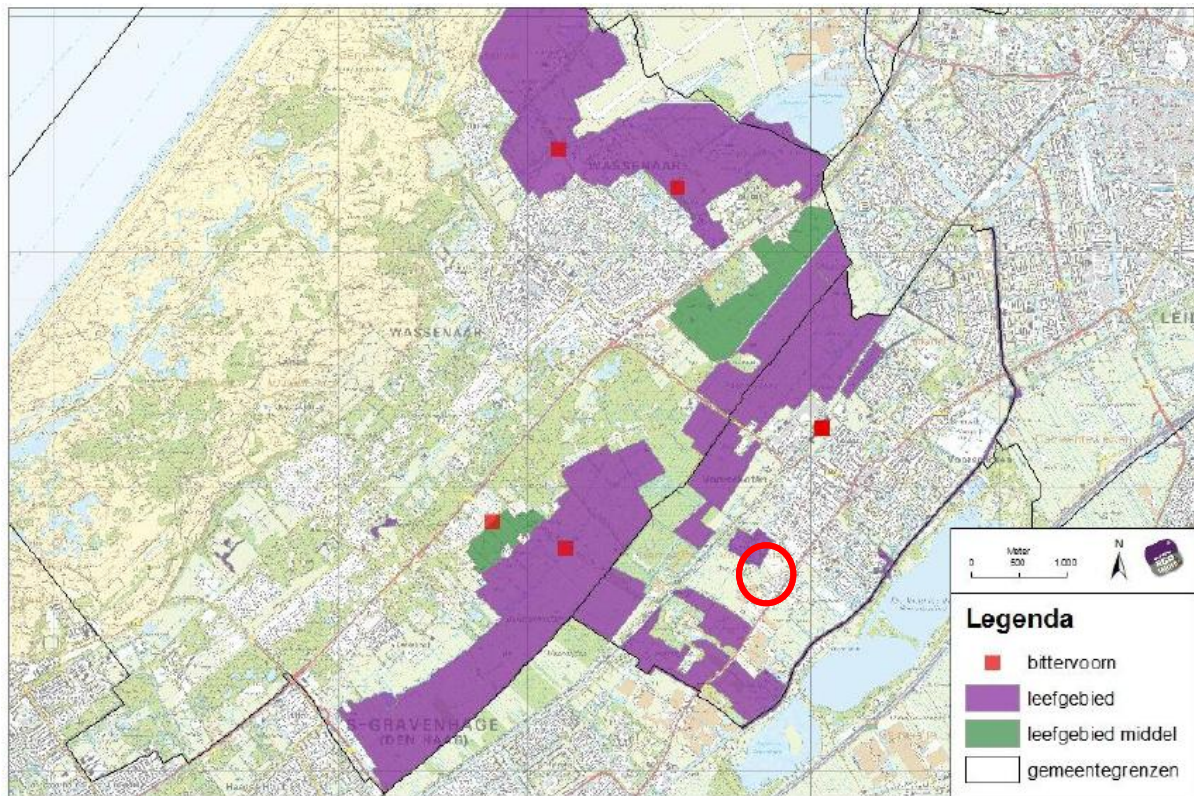

Foto 6. Ontwikkellocatie 3

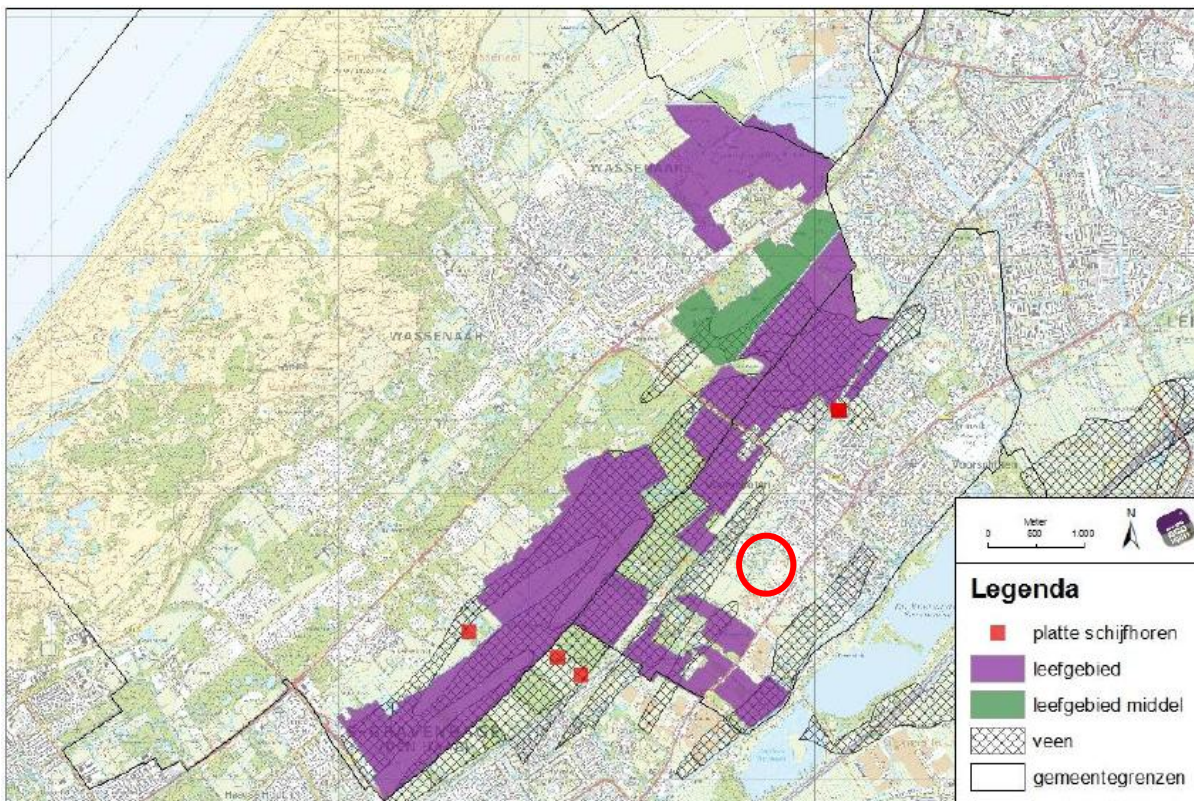

Foto 7. Ontwikkellocatie 4

Bijlage 2. Verspreiding beschermde soorten

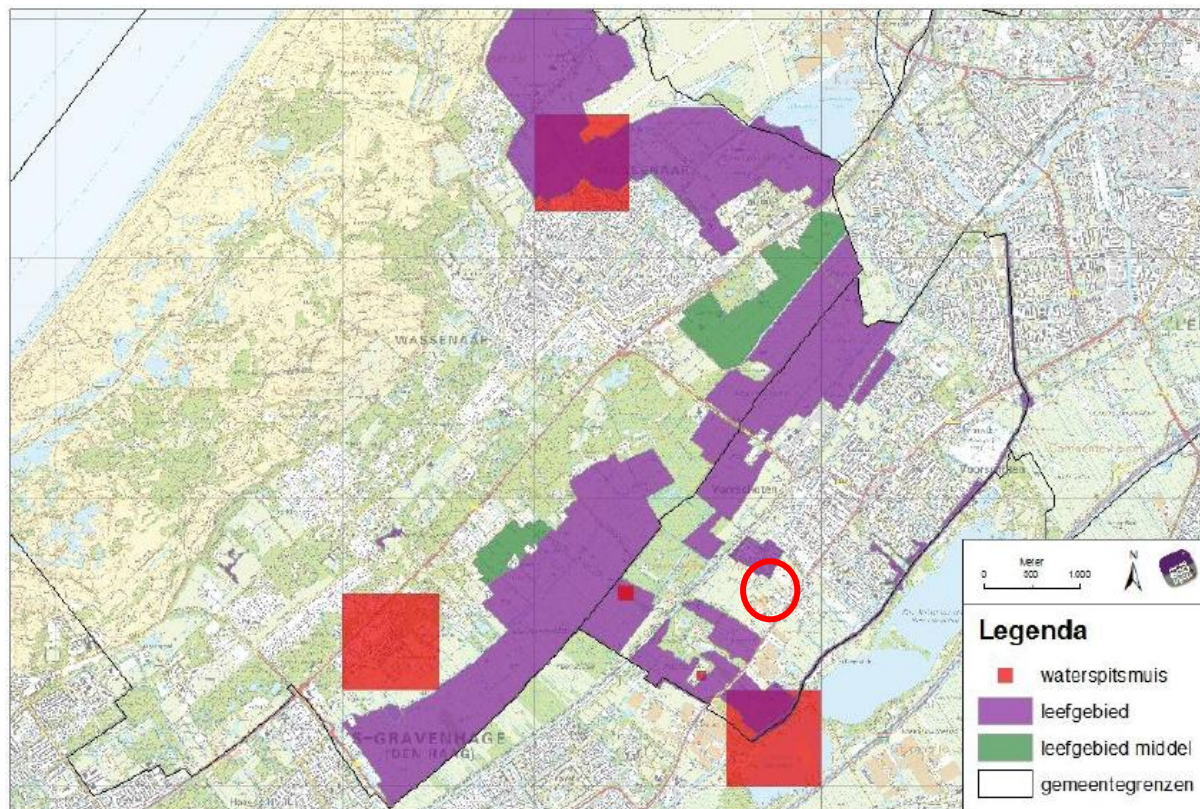

Figuur 1, verwachte verspreiding bittervoorn. De rode stippen geven waarnemingen van deze soort aan, de rode cirkel geeft het plangebied aan.

Figuur 2, verwachte verspreiding platte schijfhoren. De verwachting is dat de soort in het veengebied algemeen voorkomt. De rode stippen geven waarnemingen van deze soort aan, de rode cirkel geeft het plangebied aan.

Bijlage 2. Verspreiding beschermde soorten

Figuur 3. Waarnemingen en verwachte verspreiding van de waterspitsmuis rond Wassenaar en Voorschoten. Rode cirkel betreft het plangebied.